

UCHWAŁA 13.IV.2018
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 28 grudnia 2018r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2019 – 2023

Na podstawie art. 12 pkt 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 995, z późn.zm.) i art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2019 – 2023, o treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sierpeckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Juliusz Gorzkoś

ZAŁĄCZNIK
do Uchwały NR 13.IV.2018
RADY POWIATU W SIERPCU
W DNIU 28 GRUDNIA 2018 ROKU

**Powiatowy program działań na rzecz osób
zniepełnosprawnością na lata 2019-2023**

Wprowadzenie

Opracowanie i realizacja Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2019-2023 jest wykonaniem postanowień art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 511 z późn. zm.).

Istotą Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2019 – 2023 jest stworzenie na terenie powiatu sierpeckiego warunków oraz udzielenie osobom niepełnosprawnym takiego wsparcia, które umożliwią osiągnięcie życiowej samodzielności i aktywności.

Program wyznacza kierunki rozwoju form wsparcia osób z niepełnosprawnością, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb stanowiąc będą podstawę do konkretnych działań, projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

Realizacja działań Programu opierać się będzie na zasadzie pomocniczości oraz na modelu partnerstwa i współpracy.

Potrzeby osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu sierpeckiego

Opracowywanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością, zgodnego z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 poz. 511 z późn. zm.) jest zadaniem Powiatu.

Osoby z niepełnosprawnością, z racji trwałej lub okresowej niezdolności do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy są bardziej narażone na wykluczenie społeczne. Zadaniem wszystkich jednostek administracji publicznej i mieszkańców jest zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym – tzn. pełnienia ról społecznych oraz pokonywania barier, w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się.

Dostępne dane statystyczne dotyczące osób z niepełnosprawnością, zarówno w kraju jak i w powiecie, są niepełne i niejednorodne. W dokumencie wykorzystano dane statystyczne publikowane przez GUS dotyczące całego kraju jak i Powiatu, dane PFRON – choć instytucje te bazują nadal na danych za 2011 rok uzyskanych podczas Narodowego Spisu Powszechnego.

Udział osób z niepełnosprawnością, według kryterium prawnego, wśród ogółu ludności Polski w 2011 roku wynosił 8%, zaś w grupie osób do 15 lat wyniósł 4%

Proporcje płci wśród osób z niepełnosprawnością rozkładają się mniej więcej po równo, natomiast można zauważyć ich zróżnicowanie względem wieku. Mężczyźni mają przewagę we wszystkich grupach wiekowych od 0 aż do 65 roku życia, natomiast wśród osób z niepełnosprawnością w wieku poprodukcyjnym przewagę mają kobiety (co jest związane z silną feminizacją tej grupy wiekowej wśród ogółu Polaków, wynikającą z dłuższego trwania życia u kobiet).

Podobnie jak w przypadku ogółu ludności osoby z niepełnosprawnością częściej zamieszkują miasta, niż tereny wiejskie.

Najczęściej występującym rodzajem niepełnosprawności, według danych GUS, są uszkodzenia i choroby narządu ruchu, które dotyczą 59% osób z niepełnosprawnością. Jednocześnie niemal połowa osób deklarowała posiadanie schorzeń układu krążenia (47%). Kolejne dwie często występujące grupy schorzeń to schorzenia neurologiczne, na które cierpi około 38% osób, oraz uszkodzenia i choroby narządu wzroku, które dotknęły 35% tej grupy. Co piąta osoba z niepełnosprawnością ma uszkodzenia lub choroby narządu słuchu (19%), zaś co dziesiąta – schorzenia psychiczne (11%). Upośledzenia umysłowe to zaledwie 5% wszystkich schorzeń. Warto zauważyć, iż powyższe dane wskazują na dużą skalę współwystępowania schorzeń z różnych grup u tych samych osób¹.

---

1 „Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych” raport końcowy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, 2017

Dane dotyczące terenu powiatu sierpeckiego

		Liczba mieszkańców Powiatu ²	Osoby z niepełnosprawnością (wg ww. wskaźników)
1	ogółem	52.559	4.205
2	miasto (z w. 1)	18.148	1.452
3	wieś (z w. 1)	34.411	2.753
4	kobiety (z w. 1)	26.715	2.137
5	mężczyźni (z w. 1)	25.844	2.068
6	dzieci do 14. roku życia (z w. 1)	7.931	317

Z dostępnych opracowań wynika, że najczęściej osoby z niepełnosprawnością posiadały orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 38%, niemal 30% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, nieco mniej, bo 26% to osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Udział osób niepełnosprawnych prawnie w wieku do 15 lat wyniósł 4%.

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd wśród osób z niepełnosprawnością znacznie wyższy niż w populacji ogółem jest udział starszych grup wiekowych - ponad połowę populacji osób z niepełnosprawnością stanowią osoby powyżej 60 roku życia.

Osoby z niepełnosprawnością charakteryzują się przeciętnie niższym poziomem wykształcenia, niż ogół ludności. Jest to szczególnie istotne, ponieważ wykształcenie jest ważnym składnikiem kapitału społecznego, określającym możliwość poradzenia sobie z trudną sytuacją życiową. Również pod względem aktywności zawodowej populacja osób z niepełnosprawnością odbiega od ogółu ludności. Ogromną większość grupy stanowią bierni zawodowo. Według danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2016 roku wśród osób z niepełnosprawnością wynosił 14,1%, współczynnik aktywności zawodowej – 15,7%.

Podczas przygotowywania Strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Sierpeckiego w latach 2013 – 2023 (Uchwała Nr 195.XXXII.2013 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 28 lutego 2013 r.) przeprowadzono diagnozę społeczną, która wykazała, że niepełnosprawność jest jednym z powodów zwiększających zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Z informacji zebranych od gmin wchodzących w struktury Powiatu Sierpeckiego wynika, iż nie ma gminy, w której nie występowałyby potrzeby osób z niepełnosprawnością. Zgłoszono potrzeby:

1) w zakresie edukacji, kultury, sportu:

- a) rozwoju opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego,
- b) rozwoju form wczesnej pomocy w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności - zgłoszono zapotrzebowanie na szkolenie pedagogów, psychologów, na zwiększoną liczbę zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju,
- c) likwidacji barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych na terenie gmin - zgłoszono potrzebę wyposażenia placówek w windy i podjazdy, dostosowanie korytarzy i łazienek w placówkach,
- d) likwidacji barier architektonicznych w placówkach kulturalnych - zgłoszono potrzebę dostosowania bibliotek,
- e) zwiększenia uczestnictwa w zajęciach artystycznych np.: warsztaty teatralne, tańca, malarstwa – w zakresie organizowania zajęć pozalekcyjnych,
- f) zapewnienia możliwości korzystania z obiektów sportowo-turystycznych, dostosowania infrastruktury dla potrzeb osób z niepełnosprawnością;

2) w zakresie opieki zdrowotnej, rehabilitacji:

- a) dostępu do usług rehabilitacji leczniczej,
- b) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- c) bazy informacyjnej o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o warunkach korzystania z nich,
- d) rozwoju usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami,
- e) rozwoju usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- f) tworzenia dziennych ośrodków wsparcia, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi – wraz z zapewnieniem dojazdu dla uczestników,
- g) powstawania ośrodków całodobowej opieki dla osób z niepełnosprawnościami,
- h) stworzenia systemu opieki medycznej dla osób z niepełnosprawnościami z uwzględnieniem ich realizacji także w miejscu zamieszkania (rehabilitacja przyłóżkowa)

3) w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej:

- a) poradnictwa specjalistycznego tj. psychologicznego, prawnego, zawodowego,
- b) szkoleń zawodowych kwalifikacyjnych,
- c) utworzenia warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej,
- d) wsparcia finansowego pracodawców tworzących miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością
- e) zatrudniania osób z niepełnosprawnością w urzędach,
- f) prowadzenia działań służących rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększających możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnością,
- g) udzielania wsparcia osobom planującym rozpoczęcie działalności gospodarczej

- h) systematycznego lobbingu na rzecz likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i nieruchomościach o charakterze handlowym i usługowym,
- i) likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i dostosowania ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- j) likwidacji barier komunikacyjnych, transportowych, głównie poprzez dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością środków transportu,
- k) opracowywania programów integrujących ze środowiskiem osoby z zaburzeniami psychicznymi,
- l) konsultacji ze środowiskiem osób z niepełnosprawnością.

Występowanie ww. potrzeb potwierdza również „Raport z wdrażania konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnością w powiecie sierpeckim” opracowany w ramach projektu pt. „Monitoring jednostek administracji województwa mazowieckiego pod kątem dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnością” finansowanego ze środków EFS” (Raport opracowały: Polski Związek Niewidomych, Fundacja Synapsis i Fundacja Polska Bez Barier za zgodą i przy udziale Powiatu Sierpeckiego). Z Raportu wynika m.in., że:

- przestrzeń publiczna, w tym również jednostki administracji publicznej mieszczą się bardzo często w budynkach niedostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, nie są przestrzegane „Standardy dostępności dla budynków dla osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające koncepcję uniwersalnego projektowania” opracowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa w 2017r.;
- niedostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami formy informacji publikowanych na stronach internetowych,
- są niskie wskaźniki zatrudniania osób z niepełnosprawnościami (w tym również w administracji publicznej),
- transport publiczny nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- brak placówek wsparcia dziennego, warsztatów terapii zajęciowej,
- jest niski wskaźnik realizowania edukacji włączającej.

Zgodnie z obowiązującą Strategią oraz ww. potrzebami jako cel główny Programu określa się więc stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością.

Cele i kierunki działań

Cel 1. Diagnozowanie sytuacji osób z niepełnosprawnością na potrzeby planowania oferty usług

Działanie: systematyczne diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością, poprzez współpracę z organizacjami, jednostkami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zbieranie informacji ankietowych, sondażowych,

informacji od osób z niepełnosprawnością.

Cel 2. Doskonalenie systemu informacyjnego o wsparciu dla osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin i otoczenia.

Działania:

1. Dostarczanie informacji dotyczących świadczeń, uprawnień i usług dostępnych dla osób z niepełnosprawnością, aktualnej oferty samorządowych jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i innych instytucji pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnością w formach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępu do nowych technologii poprzez udzielanie dofinansowań ze środków publicznych w ramach likwidowania barier w komunikowaniu się.

Cel 3. Rozszerzanie usług świadczonych w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny

Działania:

1. Rozwój form wczesnej pomocy w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności, zapewnianie odpowiedniej liczby zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju.
2. Rozszerzenie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością, uruchamianie kolejnych rodzajów terapii w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie.

Cel 4. Umożliwianie osobom z niepełnosprawnością dostępu do wszystkich form i szczebli edukacji

Działania:

1. Zapewnienie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych) oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami z niepełnosprawnością.
2. Zapewnienie doradztwa dla rodziców i uczniów z niepełnosprawnością w zakresie wyboru typu szkoły, dalszego kształcenia, ukierunkowania zawodowego.
3. Zapewnienie dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych miejsc w placówkach oświatowych w przygotowanych do pracy z dziećmi z niepełnosprawnością, oddziałach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych w pobliżu miejsca zamieszkania.
4. Dostosowywanie oferty szkół kształcących osoby z niepełnosprawnością do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem preferencji tych osób oraz wspieranie absolwentów szkół w planowaniu dalszego kształcenia i kariery zawodowej.
5. Dostosowywanie budynków placówek oświatowych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Cel 5. Zwiększanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością

Działania:

1. Wspieranie oraz zwiększanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w administracji samorządowej.
2. Informowanie pracodawców o zasadach wsparcia finansowego przy tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością, doradztwo, szkolenia w zakresie obsługi dofinansowania i refundacji kosztów zatrudnienia oraz innych procedur związanych z zatrudnieniem osób z niepełnosprawnością.
3. Prowadzenie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, pośrednictwa pracy oraz szkoleń dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
4. Udzielanie wsparcia osobom planującym rozpoczęcie działalności gospodarczej.
5. Popularyzacja zatrudnienia wspomaganego, utworzenia warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej, zatrudnienia chronionego, spółdzielczości socjalnej oraz innych podmiotów ekonomii społecznej.

Cel 6. Rozwijanie usług wspierających dla osób z niepełnosprawnością

DziałaniaU+003a

1. Działania na rzecz funkcjonowania dziennych ośrodków wsparcia, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Popularyzacja, organizowanie i prowadzenie dziennych form opieki i wsparcia w zakresie opieki zdrowotnej, rehabilitacji, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.
3. Funkcjonowanie bazy informacyjnej o świadczeniach medycznych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych oraz o warunkach korzystania z nich.

Cel 7. Kształtowanie postaw sprzyjających integracji oraz aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością

Działania:

1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia.
2. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w celu przełamywania stereotypów dotyczących niepełnosprawności.
3. Prowadzenie działań integrujących ze środowiskiem osoby z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
4. Organizowanie imprez kulturalnych i sportowych zajęć rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych, uwzględniających specyficzne potrzeby osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami.
5. Zwiększenie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez propagowanie form dofinansowanych przez administrację publiczną.

Cel 8. Planowanie i rozwój infrastruktury Powiatu z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnością

1. Rozpowszechnianie wiedzy nt. projektowania uniwersalnego i systematyczne usuwanie barier w istniejącej infrastrukturze powiatowej.

2. Systematyczny lobbing na rzecz likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i nieruchomościach o charakterze handlowym i usługowym.
3. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na rzecz dostosowania usług przewozowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (dostosowywanie rodzaju usług i sprzętu).

Realizatorzy:

Starostwo Powiatowe w Sierpcu, jednostki organizacyjne Powiatu, przy współpracy organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, gmin, administracji rządowej.

Monitorowanie i ewaluacja: coroczne sprawozdanie o realizacji programu. Program ma charakter otwarty i podlega ewaluacji w miarę pojawiających się potrzeb.

Źródła finansowania programu: wydatki przewidziane na zadania związane z wdrożeniem i realizacją Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością będą zabezpieczane na poziomie zgodnym z prognozami finansowymi, określonymi w uchwałach budżetowych ze środków Powiatu Sierpeckiego, dotacji celowych, pozabudżetowych pozyskiwane z innych źródeł.